

Zavod za zdravstveno
zavarovanje Slovenije

IZZIVI

na poti k učinkoviti uveljavitvi
dolgotrajne oskrbe v Sloveniji

Strokovni sodelavci ZZZS na PROJEKTU DOLGOTRAJNA OSKRBA

(mag. Tatjana Kolenc, Branko Rudolf, Tomaž Marčun, Vesna Žejn, Klemen Ganziti, Anka Bolka,
Lea Zgonec, Nataša Čarman Korenjak, doc. dr. Tatjana Mlakar)

Portorož, 13. september 2022

1. Pregled opravljenih aktivnosti ZZZS

Določila ZDOsk – obveznosti ZZZS

- s pričetkom veljavnosti ZDOsk (18. 12. 2021) - ZZZS, postal nosilec obveznega zavarovanja za dolgotrajno oskrbo (tretji odstavek 49. člena ZDOsk),
- nova dejavnost se izvaja kot javna služba - prvi odstavek 84. člena
- ZZZS mora uskladi poslovanje z določbami zakona najkasneje do 31. 12. 2022 - prvi odstavek 140. člena
- **ZZZS je dolžan izvajati določene zakonsko naložene aktivnosti, zaradi katerih mu nastajajo stroški**
- **ZDOsk ni celovito uredil financiranja DO** – zato drugi odstavek 140. člena zakona določa - sredstva za izvajanje nalog ZZZS in zagonska sredstva za vzpostavitev pogojev za izvajanje nalog ZZZS na področju DO **zagotovi proračun RS**
- **sklenjena tripartitna pogodba**, ki samo izvedbeno ureja medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti glede zagotavljanja sredstev za financiranje stroškov ZZZS na področju DO za proračunski leti 2022 in 2023, razen za financiranje pravic iz DO iz 8. točke drugega odstavka 84. člena

Priprava okvirnega plana kadrov za DO za leto 2022

- Kadrovski načrt: ocena ZZS = 129 novih zaposlitev (10 že odobrenih) – posredovano na MZ januarja 2022
- **predlog MZ = 66 novih dodatnih zaposlitev – odobren skupaj 76**
- Težave pri potrjevanju KN - Vlada RS je na 123. redni seji, dne 12. 5. 2022, KN potrdila
- **Tveganje – pravočasnega zaposlovanje in izvedbe izobraževanja na MZ za ocenjevalce**

Časovnica aktivnosti (podlaga: veljavni ZDOsk)

Projekt
Dolgotrajna oskrba

realizirana aktivnost
aktivnost v izvajanju/bodoča aktivnost
nerealizirane aktivnosti
pogojeno z časom izdaje dovoljenj in vpisom v register izvajalcev DO
pogoj zavarovanja 24 mesecev za večino ne bo izpolnjen (negativna odločba)

Scenarij 1		Veljavni ZDOsk		Čas izvajanja aktivnosti		2022												2023												Opombe
Zap.št.	Odgovorni nosilec	Sodelujoči	Kaj	OD	DO kdaj	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	ZZZS		Vključitev zavarovanih oseb v DO in vzpostavitev evidenc OZDO	1.1.2022	18.1.2022																									realizirano / ni odgovora MZ glede obveščanja zavarovanih oseb
2	MZ		Vzpostavitev sistema vodenja kakovosti in varnosti na področju DO	1.1.2022	1.3.2022																									ni realizirano
3	MZ (s soglasjem MDDSZ)	ZZZS (delno)	Izdaja podzakonskih aktov (9 pravilnikov)	1.1.2022	18.3.2022																									delno realizirano in z zamudo (8 pravilnikov sprejetih do začetka junija), deveti pravilnik še ni sprejet
4	MDDSZ	ZZZS	Posredovanje podatkov o upravičencih (o prejemnikih DPP, o osebah, vključenih v institucionalno varstvo v VDC, o osebah, ki so uveljavile pravico do družinskega pomočnika in o družinskih pomočnikih po ZSV) Priprava in sklenitev protokola o izmenjavi podatkov.	1.4.2022	15.5.2022/ 31.8.2022																									Rok za posredovanje podatkov je bil 15.5.-aktivnost je realizirano, poteka usklajevanje in razčiščevanje prejetih podatkov med MDDSZ in ZZZS.
5	Državni zbor		Sprejemn nacionalnega programa DO		18.6.2022																									ni realizirano
6	SOUS	ZZZS	Posredovanje podatkov o upravičencih (vključenih v institucionalno varstvo v socialnovarstvenih zavodih za usposabljanje (54. čl. ZSV) v delu institucionalne oskrbe odraslih). Priprava in sklenitev protokola o izmenjavi podatkov. Preverjanje in usklajevanje posredovanih podatkov.	10.5.2022	14.11.2022/ 30.11.2022																									SOUS posreduje podatke po stanju na dan 30.10.2022, v roku 15-tih dni, ZZZS preveri podatke
7	SSZS	ZZZS	Posredovanje podatkov o upravičencih (podatke o osebah, ki so vključene v institucionalno varstvo v DSO (50. čl. ZSV) in v PSZ (51. čl. ZSV). Priprava in sklenitev protokola o izmenjavi podatkov. Preverjanje in usklajevanje posredovanih podatkov.	15.5.2022	14.11.2022/ 30.11.2022																									SSZS posreduje podatke po stanju na dan 30.10.2022, v roku 15-tih dni, ZZZS preveri podatke
8	MORS	ZZZS	Posredovanje podatkov o upravičencih (podatke o DPP, na podlagi Zvojl in ZVV). Priprava in sklenitev protokola o izmenjavi podatkov. Preverjanje prejetih podatkov	15.6.2022	14.11.2022/ 30.11.2022																									MORS posreduje podatke po stanju na dan 30.10.2022, v roku 15-tih dni, ZZZS preveri podatke
9	ZPIZ	ZZZS	Posredovanje podatkov o upravičencih (podatki o DPP na podlagi ZPIZ-2 in ZSVI). Priprava in sklenitev protokola o izmenjavi podatkov. Preverjanje in usklajevanje	1.5.2022	14.11.2022/ 30.11.2022																									ZPIZ posreduje podatke po stanju na dan 30.10.2022, v roku 15-tih dni, ZZZS preveri podatke

Oblikovanje medresorske koordinacijske delovne skupine za spremljanje uvedbe DO in redni tedenski usklajevalni sestanki

- 29. 3. 2022 – 2. (zadnji) sestanek koordinacije – dogovorjeno:
 - Sestanki 1-krat mesečno
 - Poročanje vseh deležnikov o izvedenih aktivnostih, odprtih vprašanji in zaznanih tveganjih
 - **Trenutno namen skupine ni dosežen**
 - **Povečuje se tveganje pravočasne zagotovitve vseh pogojev za uvedbo DO v ZZZS in tudi na nacionalnem nivoju.**
- **Zamude pri zagotavljanju podzakonskih aktov in izdelkov drugih deležnikov bistveno vplivajo na pravočasno pripravo in uvedbo DO**
- **Od junija 2022 dalje ni več rednih tedenskih usklajevalnih sestankov s ključnima ministrstvom (MZ/MDDSZ)**

Mreža VT in gravitacijska območja

Oblikovana mreža VT (upoštevaje geografski in organizacijski vidik), na naslednji način:

- na območju vsake OE bo 1 VT (nov oddelek),
- VT bo na sedežu OE,
- VT v OE LJ in OE MB bo imela poleg oddelka na sedežu OE še 1 stalno delovišče v okviru te ene VT,
- **ustrezno porazdelitev kadra na 10 VT, v katerem je med drugim predvidenih za 35 ocenjevalcev in 23 upravnih delavcev,**
- območje VT (gravitacijsko območje) bo primerjalno z območjem OE nekoliko spremenjeno – pri določenih OE odstop od sedanjega območja OE posamezne VT.

Predlogi za novelacijo ZDOsk

- zaznane težave pri pravni ustreznosti določb, pravne praznine – zato zakon delno neizvršljiv, mestoma ne dosega namena, neusklajeni roki začetka veljavnosti s prehodnimi določbami, notranje neskladen in s 1. 1. 2023 v delu neizvršljiv

A) vključitev ZO v OZDO – s 1. 1. 2023 neizpolnjevanje pogoja gostote zavarovanja (ne bodo še imele lastnosti zavarovane osebe v obveznem zavarovanju za DO vsaj 24 mesecev v zadnjih 36 mesecih pred uveljavljanjem pravic iz DO), zato do pravice iz DO, kljub določbi 139. člena ZDOsk, ne bodo upravičene do 18. januarja 2024.

Predlogi novelacije ZDOsk

B) s 1. 1. 2023 osebe, ki bodo prevedene v DO v instituciji, le te do 1. 7. 2023 sploh ne bodo mogle prejemati. Razlog za to je, da ZDOsk v 129. členu določa, da:

- se DSO-ji s 1. 1. 2023 šele preoblikujejo v izvajalce DO;
- jim MZ in MDDSZ do 1. 4. 2023 izdala dovoljenje za opravljanje dejavnosti DO;
- se na podlagi dovoljenja do 1. 7. 2023 vpišejo v register izvajalcev DO na NIJZ

Pogoj za
opravljanje
dejavnosti +
pogoj za
sklenitev
pogodbe z
ZZZS

c) Vzporedno ob sistemu DO bo še vedno veljal in živel tudi sistem današnjih socialnih pravic, predvsem pravica do dodatka za pomoč in postrežbo

- ZDOsk med drugim ne določa, da bi ZZZS ob odločanju po uradni dolžnosti lahko osebam, ki jih »prevaja« v sistem pravic iz DO, odvzel tudi pravico do DPP ali vsaj pozval ustrezen organ, da upravičencu do pravice iz DO odvzame pravico do DPP. ZZZS nima pravne podlage za poseg v pravice, ki so jih doslej pravnomočno priznali drugi organi.

Predlogi novelacije ZDOsk

D) Neustrezna prehodna določba saj le-ta uporabo določb, ki urejajo pravico do denarnega prejemka, pravico do začasnega denarnega prejemka in pravico do e-oskrbe za osebe, ki sicer niso upravičene do pravic iz DO, pa lahko pravico do e-oskrbe prejemajo na podlagi 6. odstavka 33. člena ZDOsk, ni zamaknil na 1. 7. 2024.

E) Jasno definirati institut mirovanja pravic oskrbovalca družinskega člana.

F) Ostale zaznane pravne praznine, pomanjkljivosti – prikazane primeroma:

- jasno definirati postopek odločanja o pravicah iz DO, pritožbeni postopek ter vlogo strokovnega delavca vstopne točke za DO;
- drugače določiti vročanje odločb;
- jasno in nedvoumno določiti, kaj so splošni pogoji za pridobitev pravic iz DO ter kaj se preverja v okviru ocene upravičenosti do DO;
- nedvoumno določiti, da so pravice iz DO osebne pravice, ki niso prenosljive in niso podedljive ter s smrtjo upravičenca ugasnejo;
- določiti, kdaj in kako lahko ZZS odvzame pravice iz DO ...

Novela ZDOsk

- Vlada RS 14. 7. 2022 določi besedilo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah ZDOsk – nujni postopek – samo ZAMIK uvedbe DO na 1. 1. 2024 (pravice do DO v instituciji in pravice do ODC)
- Obravnava na odboru za zdravstvo – 20. 7. 2022 – ZZZS pripravil predlog vsebinskih amandmajev na prehodne in končne določbe, ki bi omogočile ZZZS nadaljevanje vsebinski postopkov priprave uveljavitve DO – *mnenje: ni dovolj samo zamik časovnice, potrebno popraviti tudi bistvene vsebinske anomalije z ZDOsk – gostota zavarovanja, podlaga za avansiranje, pravilno časovno zaporedje aktivnosti (izdaja dovoljenj izvajalcem in vpis v register)*
- Amandmaji ZZZS niso bili sprejeti – tako samo časovni zamik, zakon še vedno pomanjkljiv, notranje neskladen ----- vpliv na nezmožnost izpolnjevanja namena ZDOsk
- Referendumska pobuda za zakonodajni referendum na novelo ZDOsk – KAKO NAPREJ?

Nujno potrebni odgovori

Vzpostaviti koordinacijsko skupino, v kateri sodelujejo vsi odgovorni (MZ, MDDSZ, ZZZS, ZPIZ, NIJZ, SSZS).

Organizirati redne tedenske operativne sestanke z namenom sprotnega informiranja in razreševanja ključnih vprašanj.

MZ/MDDSZ sporočita imena vsebinskih predstavnikov za razreševanje odprtih operativnih vprašanj.

MZ/MDDSZ opredeli rešitve na že postavljena in izpostavljene dileme in nejasnosti.

2. Pravice do dolgotrajne oskrbe – težave pri izvajanju

1. Pravica do DO v instituciji

2. Pravica do oskrbovalca družinskega člana (ODČ)

- **1. Pravica do DO v instituciji**

- **ZDOsk ne določa:**

- meril ali pogojev, na podlagi katerih se lahko določi oblika DO (ure oskrbe)
- način, kako upravičenec zamenja izvajalca DO
- pravnih posledic rezervacije pri izvajalcu DO in postopka uvrstitve na listo čakajočih

- **2. Pravica do ODČ**

- a) V delu upravičenca do ODČ:

- nesklentev izvedbenega načrta v 60 dneh za storitve SKOS in obiskih koordinatorja DO terja ponovno odločanje ZZS o pravici do DO
- ni urejeno in določeno javljanje podatka o hospitalizaciji na ZZS, ki presega 60 dni

- b) V delu oskrbovalca družinskega člana:

- nejasno katere pravice mirujejo
- ni določena enaka osnova za plačilo vseh prispevkov za socialno varnost
- nejasno, kaj se dogaja s pravico ODČ do vključitve v obvezna socialna zavarovanja, ko je oskrbovanec hospitaliziran nad 60 dni (ni določene osnove in zavezanca za plačilo prispevkov, kolizija s pravico do načrtovane odsotnosti)
- nejasno kdaj ODČ pridobi status ODČ, iz katerega izhajajo njegove pravice
- neurejeno ugotavljanja pogojev za mirovanje pravic ODČ v realnem času
- neurejeno povezovanje statusa ODČ s pravicami iz starševskega varstva
- vprašanje cost-benefit instituta mirovanja pravic ODČ – 0,9% hospitalizacij daljših od 60 dni, za ODČ to ocenjujemo na cca. 5 na leto
- socialni položaj ODČ v času mirovanja njegovih pravic

3. Pravica do DO na domu

4. Pravice do denarnega prejema

5. Dodatni pravici

- **3. Pravica do DO na domu**
 - ❑ V celoti nedefinirana pravica na zakonski ravni
 - ❑ Pravna praznina glede vodenja čakalnih seznamov izvajalcev DO na domu, ki storitev DO ne morejo zagotoviti

- **4. Pravica do denarnega prejema**
 - ❑ Neusklajeno, kdaj se določbe o pravici do denarnega prejema začnejo uporabljati (tudi začasni denarni prejemek)

- **5. Dodatni pravici:**
 - ❑ Storitve za krepitev in ohranjanje samostojnosti (SKOS)
 - ni jasno ali gre za bianko pravico, ki jo upravičenec koristi po lastni želji, ali jo mora koristiti (v vlogi ni prosil zanjo) – pr. posledice pri upravičencu do ODC, če ne sklene izvedbeni načrt za SKOS
 - neenaka obravnava glede na pravico do storitev e-oskrbe
 - ❑ E-oskrba:
 - z odločbo priznana bianko pravica, ki jo uporabnik po lastni presoji „unovči“
 - do e-oskrbe so upravičeni uporabniki, ki imajo DO na domu – ni jasno določeno, ali sem štejejo tudi ODC
 - ZO se zanjo lahko odloči kadarkoli od priznanja pravice – vrednost pravice do storitev e-oskrbe bi se glede na ostale storitve DO morala v prvem letu priznati v sorazmernem deležu polne vrednosti pravice (pr. praznina)

6. Mirovanje pravic

- ❑ ni zagotovljenih pogojev, ki bi ZZZS omogočali preverjanje pogojev za mirovanje pravic po uradni dolžnosti (problematično predvsem v primeru pravice do denarnega prejemka in ODCČ, kjer gre za izplačevanje denarnega zneska)
- ❑ v celoti izpuščena možnost, da ZZZS terja od upravičencev ali ODCČ neupravičeno pridobljen denarni znesek (začasni denarni prejemek, ko se storitve še ne izvajajo, delno plačilo za izgubljeni dohodek v času mirovanja pravic ODCČ, prejemanje denarnega prejemka, medtem ko je upravičenec v bolnišnici več kot 30 dni)

7. Alternativno izvajanje pravic in začasni denarni prejemek

- ❑ Ni jasne ločnice med začasnim denarnim prejemkom in alternativnim izvajanjem pravic (glede na 17/III ZDOsk)
- ❑ Alternativno izvajanje pravic :
 - ni vsebinskih pogojev, da ZZS to stori že v izreku odločbe
 - kdaj, na podlagi katerih podatkov, in kdo lahko odloči o alternativnem izvajanju pravic
 - kaj je podlaga za plačilo storitev DO s strani ZZS izvajalcu DO, ki zgolj alternativno zagotavlja storitve DO (nejasno ali se sklepa izvedbeni načrt?)
 - kdo in kdaj je zavezan, da ZZS sporoči začetek alternativnega izvajanja pravic
- ❑ Ugotavljanje izpolnjevanja pogojev za začasni denarni prejemek in sporočanje sprememb

8. Storitve DO

9. Storitvam DO primerljivi prejemki in storitve

• 8. Storitve DO

- ❑ Brez pravne podlage v ZDOsk:
 - določitev podsklopov storitev DO nima pravne podlage v ZDOsk
 - določitev obiskov koordinatorja DO kot storitev DO
- ❑ Natančna določitev obsega pravice na dnevni ravni (meseči imajo različno št. dni) – vpliva na različno št. storitev DO na mesec
- ❑ Natančno in jasno razmejiti med storitvami DO in storitvami zdravstvene nege, krite iz OZZ

• 9. Storitvam DO primerljivi prejemki in storitve

- ❑ Iz določb ZDOsk izhaja, da sta primerljivi pravici:
 - pravica do DPP
 - osebna asistenca
- ❑ Ni jasno, ali so storitvam DO primerljive storitve in prejemki tudi pravice iz invalidskega zavarovanja (npr. invalidnina) ali pravice iz socialnega varstva (dnevni obiski VDC)

10. Izvedbeni načrt

11. Težave - splošno

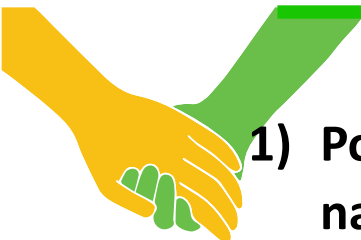
- **10. Izvedbeni načrt**

- ❑ Razmerje med dvema izvedbenima načrtoma v času nadomestne oskrbe upravičenca do ODC
- ❑ Kaj je vsebinska osnova za izvedbeni načrt, če je upravičenost do DO ugotovljena na podlagi izvida
- ❑ Če upravičenec do ODC ne želi prejemati dodatne pravice do SKOS – ZZS mora neposredno po ZDOsk po preteku 60 dni upravičenca ponovno oceniti in izdati odločbo
- ❑ Vprašljivost primernosti pogodbenega razmerja
- ❑ Potrjevanje izvedbenega načrta in aneksa (pr. praznina kdaj oz. na podlagi česa lahko ZZS potrjevanje zavrne)

- **11. Težave - splošno**

- ❑ Ugotovili smo, da postopno uvajanje pravic povzroča več težav, kot uveljavitev vseh pravic hkrati
- ❑ Potrebno je narediti cost:benefit analizo pri uvajanju specifik, katerih razvijanje posebnih postopkov in uveljavljanje je drago, potencialno pa zadeva izredno malo št. upravičencev (npr. mirovanje pravic ODC)

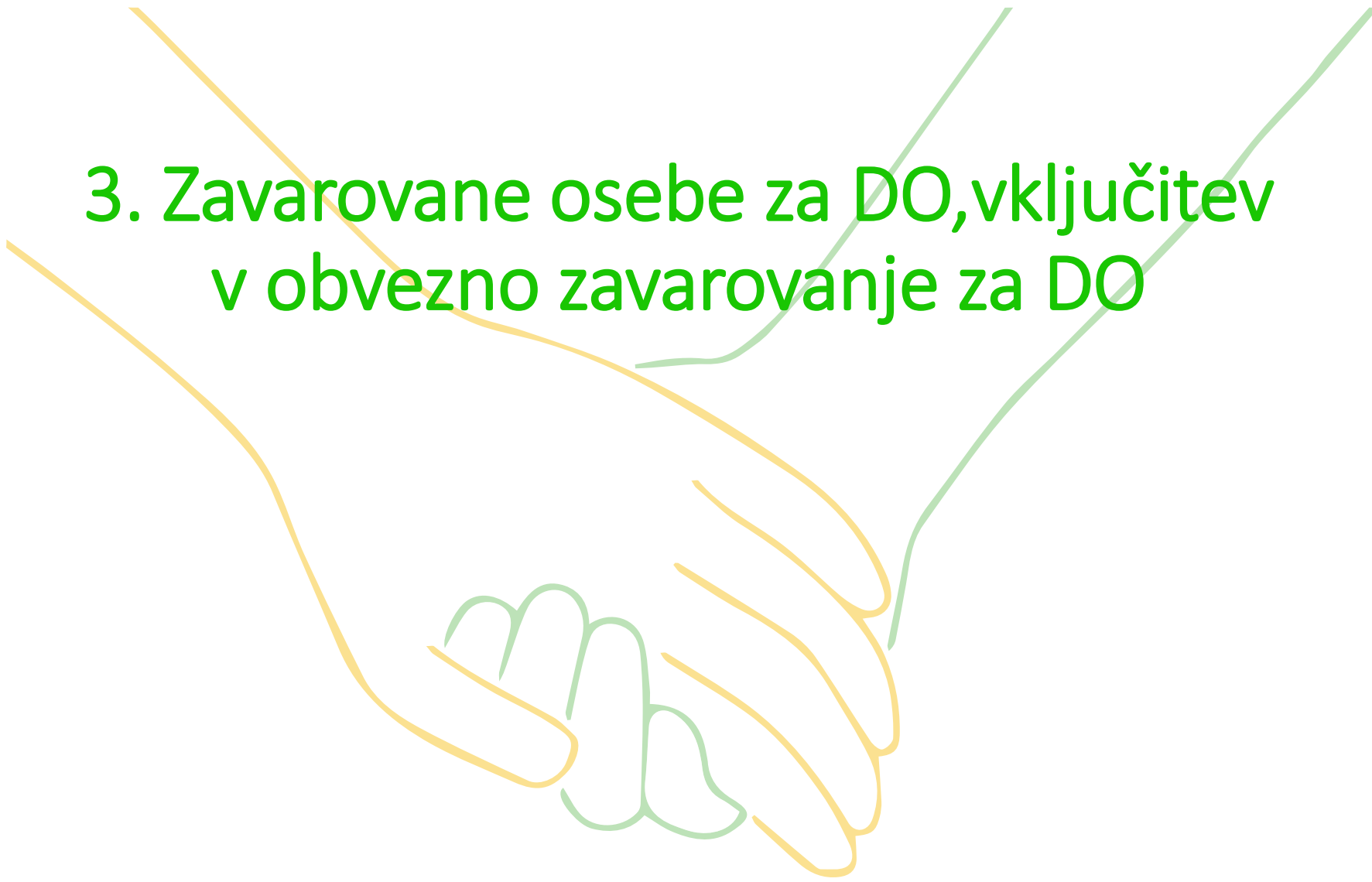
Nujno potrebni odgovori

- 1) Postopek in časovnica izračuna ter objave cen storitev: ni natančno opredeljena vloga ZZZS, način pridobivanja podatkov za izračun cen, način objave, valorizacija.**
- 2) Podrobnosti beleženja in plačevanja storitev (npr. pravila plačevanja ob prvem in zadnjem dnevu hospitalizacije)**
- 3) Poročanje o zmogljivosti izvajalcev DO in objava podatkov ZZZS o zmogljivosti izvajalcev DO na spletni strani**
- 4) Primeri koriščenja različnih oblik DO v instituciji npr. kombinacija 16-urne in 24-urne oskrbe. Kako le-te obravnavati?**

3. Zavarovane osebe za DO, vključitev v obvezno zavarovanje za DO

Vključitev v obvezno zavarovanje za DO (1)

- ✓ Na podlagi 138. člena ZDOsk je ZZZS z dnem začetka uporabe ZDOsk (**18. 1. 2022**) v obvezno zavarovanje za DO vključil vse osebe, ki so bile na dan 18. 1. 2022 vključene v obvezno zdravstveno zavarovanje in so izpolnjevale pogoje za zavarovane osebe za DO iz 51. člena ZDOsk.
- ✓ ZZZS vključi v obvezno zavarovanje za DO tudi vse osebe, ki se **od 19. 1. 2022 dalje** vključijo v obvezno zdravstveno zavarovanje, če oseba izpolnjuje pogoje za zavarovane osebe za DO iz 51. člena ZDOsk.

Dejstvo je, da od 18. 1. 2022 dalje ZZZS osebe vključuje v obvezno zavarovanje za DO. Morebitna prestavitev uporabe zakona na kasnejši datum na že pridobljeni status zavarovanih oseb v DO nima vpliva.

Vključitev v obvezno zavarovanje za DO (2)

Dileme in odprta vprašanja:

- Vključitev po uradni dolžnosti z dnem 18. 1. 2022 – 138. člen ZDOsk:
 - **odločanje brez izdaje odločbe** (kratek rok od objave do uveljavitve ZDOsk, kadrovske, tehnične in finančne omejitve; vprašanje, ali odločbo izdati tudi, če oseba ne izpolnjuje pogojev za zavarovano osebo za DO)
 - **obveščanje** zavarovanih oseb – vprašanje načina obveščanja (osebno ali kako drugače), vprašanje stroškov
 - **pravno varstvo** zavarovanih oseb (pričakuje se, da se bo problem izpostavil, ko se bo začelo obračunavati in plačevati prispevke za obvezno zavarovanje za DO)
- Vključitev od 19. 1. 2022 dalje:
 - **pravna podlaga in zavezanec za prijavo** – ZDOsk ne ureja vprašanja vključitve v zavarovanje za DO po začetku uporabe ZDOsk in ne določa, kdo je zavezanec za prijavo
 - **obveščanje** zavarovanih oseb
 - **pravno varstvo** zavarovanih oseb

Zavarovane osebe za DO

Neusklajenost drugega odstavka 51. člena ZDOsk

ZDOsk iz zavarovanja za DO **izključuje** dve skupini oseb: osebe, ki so obvezno zdravstveno zavarovane po zavarovalnih podlagah 042 (osebe s stalnim prebivališčem v RS, ki prebivajo in so zavarovane v tujini, med začasnim bivanjem v RS) in 043 (tujci, ki se izobražujejo ali izpopolnjujejo v RS),

vendar pa iz zavarovanja za DO **ne izključuje** družinskih članov, ki so po teh osebah vključeni v obvezno zdravstveno zavarovanje.

Primer: tuji študent ni vključen v zavarovanje za DO, družinski član (zakonec ali otrok), ki je po tujem študentu vključen v obvezno zdravstveno zavarovanje, pa je vključen tudi v zavarovanje za DO.

Splošni pogoji za pridobitev pravic iz DO

- Vprašanje **pogoja gostote zavarovanja** (izvajanje izpolnjevanja pogoja dobe zavarovanja za DO vsaj 24 mesecev v zadnjih 36 mesecih pred uveljavljanjem pravic do DO)
 - Osebe, ki so bile v obvezno zavarovanje za DO vključene s 18. 1. 2022, bodo pogoj izpolnile šele 18. 1. 2024. (Izjema so osebe, ki so bile v zavarovanje vključene po 18. 1. 2022, ko so dopolnile starost 18 let.)
 - Tudi če se uveljavitev ZDOsk prestavi na 1. 1. 2024 (predlagana novela ZDOsk), osebe do 18. 1. 2024 ne bodo izpolnjevale pogoja gostote zavarovanja in do pravic iz DO ne bodo upravičene.
- Vprašanje **pogoja stalnega prebivališča** v Republiki Sloveniji

Ker so v obvezno zavarovanje za DO vključene tudi osebe, ki v RS nimajo stalnega prebivališča, te osebe ne bodo upravičene do pravic iz DO.

Primer: tujec, ki je vključen v zavarovanje za DO, ki v RS biva na podlagi dovoljenja za prebivanje.
(Izjema določena le za zavarovane osebe, ki imajo prebivališče v državi izven RS, kjer velja pravni red EU.)

Vprašanje vključitve otrok do 18 let v sistem DO

- **Način vključitve v zavarovanje za DO (odločanje, obveščanje)** – velja enako, kot so dileme in odprta vprašanja v zvezi z vključitvijo v obvezno zavarovanje za DO.
- **Pogoj gostote zavarovanja** – otrok, ki se v zavarovanje za DO vključi z rojstvom, bo pogoj gostote zavarovanja izpolnil šele s starostjo 24 mesecev.
- **Pravice iz DO** – ali je otrok že ob rojstvu upravičen do DO, prepletanje starševske skrbi v času koriščenja pravic ob rojstvu otroka (materinski, očetovski, starševski dopust) in pravic iz DO.

Izvajanje pravnega reda EU za tuje zavarovane osebe

- Dileme glede izvajanja pravnega reda EU za tuje zavarovane osebe (osebe, ki so zavarovane v drugi državi članici EU):
 - ali in pod kakšnimi pogoji so te osebe upravičene do pravic iz DO?
 - če da – kako presojati pogoj gostote zavarovanja?
- Pridobitev informacij glede uveljavljanja pravic iz DO v Nemčiji (že pripravljen nabor vprašanj) in izkušnje nemškega sistema DO → prošnja za kontakt.

Nujno potrebni odgovori

- **MZ/MDDSZ pripravi stališča na odprta vprašanja glede vključitve v obvezno zavarovanje za dolgotrajno oskrbo - glede izvajanja 138. člena ZDOsk (odločanje po uradni dolžnosti, izdaja odločb, obveščanje) in glede vključitve v OZDO od 19. 1. 2022 dalje (pravna podlaga, način vključitve, obveščanje).**

4. Postopek odločanja in izvršljivost odločb o pravici do DO

1. Kratak prikaz postopka odločanja na 1. in 2. stopnji

- ❑ 1. stopnja:
 - Vloga/začetek postopka po uradni dolžnosti – splošni pogoji – ocena upravičenosti – načrt priporočenih storitev – odločba

- ❑ 2. stopnja
 - 15 dnevni rok za pritožbo (ne zadrži izvršitve)
 - odloča Direkcija ZZZS v 30 dneh
 - pritožbi ugodeno – pravica do denarnega prejemka

2. Vloga zavarovane osebe za DO

3. Splošni pogoji za pridobitev pravice do DO

• 2. Vloga

- ❑ Vprašanje vložnika v primeru težav v duševnem zdravju ali drugih razlogov, ki zavarovani osebi onemogočajo vložitev vloge in pričetek postopka (vložnik CSD - tretji odstavek 35. čl. ZDOsk)
- ❑ V primeru pravice do ODČ bi morala vlogo vložiti oba – potencialni ODČ in zavarovana oseba (oba pridobita pravice)

• 3. Splošni pogoji za pridobitev pravice do DO

- ❑ Težave pri preverjanju splošnih pogojev:
 - preverjanje pogoja odvisnosti od pomoči drugih pri opravljanju osnovnih/podpornih opravil (mogoče preveriti šele ob ocenjevanju upravičenosti)
 - Nejasnost, katere so storitvam DO primerljive storitve in prejemki (pravna praznina)
 - Določitev, kako se štejejo meseci pri pogoju gostote zavarovanja (pravna praznina)

4. Pravne dileme in težave odločanja na 1. stopnji

5. Pravne dileme in težave odločanja na 2. stopnji

- **4. Pravne dileme in težave odločanja na 1. stopnji**
 - ❑ Vloga strokovnega delavca – ocenjevalca v postopku
 - ❑ Opravičenje odsotnosti na strani zavarovane osebe za oceno upravičenosti do DO
 - ❑ Nedefinirano ocenjevanje na daljavo
 - ❑ Izdelava načrta priporočenih storitev, če ocena upravičenosti ni bila izdelana (izvid)
 - ❑ Seznanitev zavarovane osebe z načrtom priporočenih storitev (podaljša postopek, možnost ugovora)
 - ❑ Pravica do DO v instituciji: ni jasno, kako se bo določila oblika DO v instituciji
- **5. Pravne dileme in težave odločanja na 2. stopnji**
 - ❑ V pritožbenem postopku ni predvideno vsebinsko preverjanje upravičenosti do DO oziroma ustrezne umestitve v kategorijo DO (kot je to na 1. st.) – uporaba določb ZUP (pritegnitev izvedenca)
 - ❑ Vprašanje, kdo je lahko izvedenec (več strok, lista izvedencev ni določena)

6. Odločba in izvršljivost odločb

□ Odločba

- pr. narava obeh obveznih prilog odločbe
- v izreku odločbe problematično:
 - kako se bo določilo alternativno izvajanje pravic do DO
 - kako se bo določil datum začetka izvajanja pravice do DO

□ Izvršljivost odločb

- pravica do DO v instituciji - pripravljenost izvajalcev DO na opravljanje DO s 1. 1. 2023 oz. možnost pričeti izvajati storitve DO, skleniti izvedbeni načrt z upravičencem (prevedba in na podlagi vloge) – neizvršljiva odločba
- upravičenec je prepuščen sam sebi glede iskanja izvajalca DO (zasedene posteljne kapacitete)
- nejasnosti glede izvedbenega načrta, s katerim se pravica do DO v instituciji in pravica do DO na domu dejansko šele udejanjijo (Ali se lahko sklene z izvajalcem, ki nima prostih kapacitet?)
- dolžnost ponovnega odločanja, če upravičenec v 60 dneh ne sklene izvedbenega načrta z izvajalcem – čeprav ni spremenjenih okoliščin
- pravica do ODČ: če ODČ še ni zapustil trga dela, ZDOsk ne predvideva roka, v katerem mora to storiti – lahko po izdaji odločbe o pravici do ODČ, upravičenec v tem času do cca 1. 7. 2024 brez možnosti drugih pravic
- ostaja popolnoma nejasno, kako se zagotovi alternativno izvajanja pravic, brez da ZZZS ve, katerega izvajalca DO je oseba izbrala ali kakšne so zasedene kapacitete pri posameznem izvajalcu DO

Nujno potrebni odgovori

- **MZ/MDDSZ - Preveriti ustreznost pritožbenega postopka glede na postopek na 1. stopnji in glede na pritegnitev izvedencev ter oblikovati nove določbe za ZDOsk.**
- **MZ/MDDSZ – Določiti, ali se pred pogoj "potrebe po pomoči" preverja neformalno pred uvedbo postopka (zdravnik ali drug zdr. delavec) ali v okviru ocenjevanja upravičenosti do DO (ne pa v okviru splošnih pogojev, saj ga tu ni mogoče preveriti).**
- **MZ/MDDSZ - Glede na rešitve v drugih segmentih določiti minimalen nabor nujnih sestavin izreka odločbe.**

5. Ocenjevanje

Ocenjevanje upravičenosti do DO

Vstopna točka za DO → organizacijska enota ZZS, ki izvaja strokovne naloge in upravno administrativne naloge v zvezi z uveljavljanjem pravic zavarovanih oseb iz DO. → temeljno načelo razpoložljivost, dostopnost, dosegljivost in kakovost storitev DO (temeljno načelo iz 2. člena ZDOsk)

Delitev nalog:

Upravno administrativni delavec (sprejem vloge, formalno preverjanje vloge in obravnava vloge, vodenje upravnega postopka do izdaje odločbe na I. stopnji, reševanje pritožbe na I. stopnji)

Strokovni delavci/ocenjevalec (najava obiska za izvedbo ocene upravičenosti, ocenjevanje upravičenosti do DO, izdelava ocene upravičenosti in načrta priporočenih storitev, sodelovanje pri reševanju pritožbe na I. stopnji, pregled in potrjevanje izvedbenega načrta)

Vezni člen je **vodja VT**, ki med drugim skrbi tudi za razporeditev zadev med upravno administrativnega delavca in strokovnega delavca.

Pogoji za zasedbo delovnega mesta strokovnega delavca/ocenjevalca in opravljanje dela

- Ocenjevalci so lahko le osebe z izobrazbo točno določenega področja
- **Strokovni izpit iz upravnega postopka** (pridobljeno mnenje MJU)
- **Obvezno opravljeno osnovno usposabljanje za ocenjevalca** z uporabo enotnega ocenjevalnega orodja – Ocenjevalna lestvica za oceno upravičenosti do DO (OLDO) → (**usposabljanje trajanje 90 ur + 15 ocen + izpit pred komisijo**) - izvajalec MZ
- obnovitveno usposabljanje (**na 3 leta**)

Ocenjevanje upravičenosti do DO

- ZZZS v postopku odločanja o pravicah do DO izvede **oceno upravičenosti**, s katero se oceni ohranjene samostojnosti oziroma sposobnosti samooskrbe zavarovane osebe in določi **kategorijo DO**.
- Zavarovana oseba mora za pridobitev pravic do DO pridobiti **zadostno število točk**, da je razvrščena v vsaj 1. kategorijo DO.
- Ocenjevanje upravičenosti poteka z uporabo **ocenjevalne lestvice OLDO**, ki jo določa Pravilnik o ocenjevalni lestvici za oceno upravičenosti do dolgotrajne oskrbe (Uradni list RS 53/2022).
- Ocenjevanje se izvede **tudi za upravičence po dosedanjih predpisih**, ki jim ZZZS po uradni dolžnosti obstoječe pravice prevede v pravice dolgotrajne oskrbe, razen oskrbovancev domov starejših občanov, ki jim je po ZSV priznana II. ali višja kategorija oskrbe.
- Ocenjevanje praviloma poteka **na lokaciji, kjer zavarovana oseba dejansko biva**, izjemoma na daljavo.

8 modulov lestvice OLDO

1. Zmožnost gibanja v okolju kjer zavarovanec prebiva
2. Kognitivne in komunikacijske sposobnosti
3. Vedenje in duševno zdravje
4. Sposobnost samooskrbe v okolju, kjer zavarovanec prebiva
5. Sposobnost spoprijemanja z boleznijo in z zdravljenjem povezanih zahtev ali obremenitev
6. Potek vsakdanjega življenja in socialnih stikov
7. Sposobnost aktivnosti izven domačega okolja
8. Sposobnost opravljanja gospodinjstskih opravil v okolju, kjer zavarovanec prebiva

Ocenjevanje upravičenosti do DO

- ZZZS bo zavarovano osebo vnaprej **obvestil o načrtovanem terminu obiska**.
- V primeru odsotnosti mora zavarovana oseba v roku 14 dni **opravičiti svojo odsotnost** iz opravičljivih razlogov, sicer ZZZS vlogo zavrže.
- Poleg ocene upravičenosti ZZZS izdela tudi **načrt priporočenih storitev**, ki določa, katere sklope storitev DO se priporoča.
- V primeru pritožbe zavarovane osebe, ki se obravnava na drugi stopnji, lahko pride do **ponovnega ocenjevanja** upravičenosti do DO.

Ocenjevanje upravičenosti do DO

- Na ZZZS smo
 - določili operativne postopke,
 - določi potrebno število delavcev za
 - **začetno** izvedbo ocenjevanja ob prevedbi pravic upravičencev po dosedanjih predpisih in
 - **redno** ocenjevanje na podlagi novih vlog,
 - določili delovna mesta in vsebino nalog ocenjevalcev,
 - določili vsebino dokumentov, ki bodo nastajali v postopkih priprav in izvajanja ocenjevanja.

Ključne izzivi – strokovni delavec/ocenjevalec

- ZDOsk ocenjevalcu ne „dodeli“ statusa izvedenca, zato smo v okviru zastavljenih procesov zagotovil jasno ločnico delitve dela, da zagotovi najvišjo možno stopnjo neodvisnosti in strokovnosti ocenjevanja – znotraj upravnega postopka

Opcija: ZDOsk vlogo ocenjevalca znotraj upravnega postopka ne definira kot izvedenca, ki poda strokovno mnenje, zato je bilo znotraj delovnega procesa odločanja potrebno zagotoviti porazdelitev nalog med upravno administrativnega delavca in ocenjevalca na način, da se ocenjevalcu omogoči strokovno in učinkovito izvedbo ocene upravičenosti ter izdelave načrta priporočenih storitev

- **Pridobitev zadostnega števila zaposlenih za izvajanje ocenjevanja**, glede na pomanjkanje kadra predvidenega profila na trgu dela
- **Nizko število odobrenega kadra, glede na ocenjen obseg pripada zadev (35 ocenjevalcev) → ocena je, da mora ZZS (samo po uradni dolžnosti) oceniti okoli 8.000 osebo, do 31. 12. 2022.**
- **Zamuda pri zaposlovanju** – posledično vpliv na zagotovitev usposobljenih strokovnih delavec na ZZS → **pred pričetkom dela obsežno obvezno izobraževanje in pogoj opravljen izpit pred komisijo**
- **Zamuda pri začetku zagotavljanja osnovnega usposabljanje ocenjevalcev** – ZZS predlaga izobraževanje 4 zaposlenih, že v septembru) → **izobraževanje zagotavlja MZ**
- **Pomisleki stroke o primernosti ocenjevalnega orodja OLDO**, glede na kategorije potencialnih upravičencev do DO (npr. osebam z motnjo v duševnem in telesnem razvoju)
- **Pravna negotovost glede pričetka uporabe določb zakona in njegove novele.**

Ocenjevanje upravičenosti do DO

- Za podporo ocenjevanja upravičenosti do DO smo v sodelovanju z zunanjim partnerjem razvili **aplikacijo Ocenjevanje DO** (OCDO), ki omogoča
 - vodenje seznama zahtevkov za ocenjevanje,
 - načrtovanje obiskov,
 - pripravo obvestil zavarovanim osebam,
 - izdelavo ocene upravičenosti in načrta priporočenih storitev,
 - beleženje zaznamkov in
 - spremljanje izvajanja ocenjevanja in poročanje.
- Aplikacijo se lahko uporablja na mobilnem telefonu.
- V teku je testiranje aplikacije.
- Aplikacija bo predvidoma dokončana v septembru 2022.

Nujno potrebni odgovori

- MZ sporoči termin začetka usposabljanja prvih ocenjevalk.
- MZ preuči možnosti sistemske rešitve kadrovske problematike oz. zmožnosti zagotovitve zadostnega števila kadrov s področja socialnega in zdravstvenega varstva za potrebe postopkov ocenjevanja upravičenosti.

6. Zagotavljanja podatkov in vzpostavitev zbirk podatkov in registrov

Vzpostavitev zbirke

- **ZZZS mora voditi naslednje zbirke**
 - **O zavarovanih osebah za DO**
 - Zbirka je že vzpostavljena.
 - V zbirko so bile vključene osebe, ki izpolnjujejo pogoje iz 51. člena ZDok (vključenost v obvezno zdravstveno zavarovanje, starost 18 let, drugi pogoji)
 - Zbirka se sprti posodablja glede na spremembe v zbirki obveznih zdravstvenih zavarovanj, dnevne spremembe iz CRP, doseganje pogoja starosti 18 let.
 - Izziv: Določiti primeren način obveščanja zavarovanih oseb o vključitvi v zavarovanje in spremembah zavarovanja.
 - **O pravicah DO in oskrbovalcih družinskih članov**
 - Bo začela nastajati ob prevedbi pravic upravičencem po dosedanjih predpisih v pravice DO in ob obravnavi vlog za dodelitev pravic DO.

Vzpostavitev zbirke

- **ZZZS mora voditi naslednje zbirke**
 - **O izvajalcih DO**
 - Bo začela nastajati ob sklepanju pogodb med izvajalci DO in ZZZS.
 - Zakon predvideva, da NIJZ vodi register izvajalcev DO.
 - Zakon naj vsebuje določbo, da bo ZZZS lahko pridobival podatke iz tega registra, ker jih potrebuje za sklepanje pogodb, kontrolo izvedbenih načrtov in obračuna storitev DO.
 - **O prostih zmogljivostih pri posameznih izvajalcih DO**
 - Bo začela nastajati ob pošiljanju podatkov od izvajalcev na ZZZS.
 - Nejasne določbe ZDosk in Pravilnika o načinu spremljanja meril za določitev javne mreže in vodenju seznama prostih zmogljivosti pri izvajalcih dolgotrajne oskrbe v institucijah ter načinu njihovega poročanja, katere podatke morajo izvajalci DO pošiljati ZZZS-ju.

Zagotavljanje podatkov

- Institucije (MDDSZEM, MORS, ZPIZ, SSZS, SOUS) ZZZS-ju posredujejo **podatke o upravičencih po dosedanjih predpisih**, da ZZZS tem osebam po uradni dolžnosti prevede obstoječe pravice v pravice DO.

Institucija	Podatki	Stanje podatkov na dan
ZPIZ	O prejemnikih, višini ter razlogih za dodelitev dodatka za pomoč in postrežbo na podlagi predpisov o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in na podlagi predpisov, ki urejajo socialno vključevanje invalidov	30. 10. 2022 in 30. 4. 2024
MORS	O prejemnikih, višini dodatka za pomoč in postrežbo na podlagi Zakona o vojnih invalidih	30. 10. 2022
MDDSZ	O prejemnikih, višini dodatka za pomoč in postrežbo po zakonu, ki ureja socialno varstvo	30. 4. 2022
	O osebah, ki so vkjučene v institucionalno varstvo v varstveno delovnih centrih po zakonu, ki ureja socialno varstvo	30. 4. 2022
	O osebah, ki so uveljavile pravico izbire družinskega pomočnika , in o družinskih pomočnikih po zakonu, ki ureja socialno varstvo	30. 4. 2022
Skupnost socialnih zavodov Slovenije	O osebah, ki so vključene v institucionalno varstvo v domovih za starejše in posebnih socialnovarstvenih zavodih za odrasle iz 51. člena ZSV	30. 10. 2022
Skupnost organizacij za usposabljanje oseb s posebnimi potrebami v RS	O osebah, ki so vključene v institucionalno varstvo v socialnovarstvenih zavodih za usposabljanje iz 54. člena ZSV v delu institucionalne oskrbe odraslih	30. 10. 2022

Zagotavljanje podatkov

- ZZZS z vsemi navedenimi institucijami sodeluje za **določitev nabora in načina posredovanja podatkov**.
- Institucije morajo zagotoviti **kakovostne podatke**, da ZZZS enolično identificira upravičence in ugotovi obstoječe pravice.
- MDDSZEM je 13. 5. 2022 poslal podatke po stanju 30. 4. 2022.
 - V teku razrešitev odprtih vprašanj in manjših napak v podatkih.
- Zakon naj po možnosti predvidi dodatna posredovanja podatkov o upravičencih po dosedanjih predpisih po navedenih rokih, da bo ZZZS v prevedbo pravic vključil tudi osebe, ki so pravice pridobile naknadno.
- Verjetno bodo tudi navedene institucije potrebovale podatke iz odločb ZZZS, da bodo odločile o ukinitvi pravic po dosedanjih predpisih, če je upravičenec dobil pravice iz DO.

Zagotavljanje podatkov

- Institucije (MDDSZ, MORS, ZPIZ) zagotovijo ZZZS-ju **neposreden elektronski dostop** do podatkov o pravicah oseb po dosedanjih predpisih, kar ZZZS potrebuje pri reševanju vlog zavarovanih oseb za pridobitev pravic iz DO.

Podatki	Institucija
Podatki o višini, obdobju upravičenosti in datumu izplačil dodatka za pomoč in postrežbo na podlagi predpisov o socialnem varstvu in socialnem vključevanju invalidov ter podatki o osebah, ki so upravičene do osebnega asistenta na podlagi predpisov o osebni asistenci	MDDSZ
Podatki o višini, obdobju upravičenosti in datumu izplačil dodatka za pomoč in postrežbo na podlagi predpisov o vojnih veteranih, žrtvah vojnega nasilja in o vojnih invalidih	MORS
Podatki o višini, obdobju upravičenosti in datumu izplačila dodatka za pomoč in postrežbo na podlagi predpisov o pokojninskem in invalidskem zavarovanju	ZPIZ

Zagotavljanje podatkov

- ZZZS sodeluje z navedenimi institucijami za določitev podrobnosti neposrednega elektronskega dostopa do podatkov.
- Institucije morajo razviti potrebne informacijske rešitve za tak dostop.
- Po potrebi bomo prosili ministrstvo za pomoč, če bodo prisotna tveganja, da te informacijske rešitve ne bodo razvite pravočasno.

Informacijska podpora

- Informacijska podpora bo zagotovljena na kar se da racionalen način.
- Postopki, ki so podobni, kot za obvezno zdravstveno zavarovanje, bodo podprti z **nadgradnjo obstoječih aplikacij** - večje IT rešitve:
 - Vodenje **zbirke zavarovanih oseb za DO.**
 - Vodenje **zbirke podatkov o izvajalcih DO in sklepanje pogodb z izvajalci DO.**
 - Objava podatkov **o cenah storitev DO in šifrantov.**
 - **Kontrola računov izvajalcev DO** za opravljene storitve DO.
 - **Obračun nadomestil plač** za oskrbovalce družinskih članov.
 - **Izvajanje nakazil** izvajalcem DO, upravičencem in oskrbovalcem družinskih članov.
 - Izvajanje postopkov **čezmejne izmenjave informacij na področju socialne varnosti.**
 - Vodenje **računovodskih evidenc.**
 - **Upravljanje z dokumenti.**

Informacijska podpora

- Za podporo procesom, ki so povsem **novi**, je načrtovan razvoj **treh novih aplikacij**, katerih razvoj je oddan v zunanje izvajanje, ker na ZZZS nimamo IT kadrovskih virov, da bi jih lahko razvili sami:
 - **OCENJEVANJE DO**
 - Aplikacija je predstavljena na eni od prejšnjih prosojnic.
 - **DOLGOTRAJNA OSKRBA**
 - Podpira odločanje o pravicah DO, vodenje zbirke o pravicah DO in o oskrbovalcih družinskih članov, potrjevanje izvedbenih načrtov, pripravo zahtevkov za obračun nadomestil plač za oskrbovalce družinskih članov, spremljanje in poročanje.
 - V teku javno naročilo za nakup storitev razvoja in vzdrževanja aplikacije.
 - **Izmenjevanje podatkov izvedbenih načrtov in podatkov o zmogljivostih izvajalcev DO** med izvajalci DO in ZZZS:
 - Pred začetkom izvajanja ZZZS potrdi izvedbeni načrt, ki ga na podlagi odločbe ZZZS o priznani pravici skleneta izvajalec DO in upravičenec.
 - Izvajalci poročajo ZZZS o posteljnih zmogljivostih, zasedenosti in rezervacijah postelj ter številu zaposlenih po delovnih mestih.
 - Rešitev načrtana, v pripravi razvoj rešitve.
- V sodelovanju z MJU je v teku razvoj podpore za **eVloge** za DO na portalu eUprava.

DPIA – ocena učinka na varstvo osebnih podatkov

- DPIA je naloga upravljavca (pri ZDOsk je več različnih upravljavcev, vsak bo moral narediti DPIA za svoje obdelave).
- Kadar upravljavcu obdelavo osebnih podatkov nalaga zakon, bi bilo primerno (nujno), da zakonodajalec pred uveljavitvijo zakona izvede splošno oceno učinka na varstvo osebnih podatkov, saj v primeru, da DPIA, ki jo pripravi upravljavec, izkaže povečano tveganje za varstvo osebnih podatkov, upravljavec ne more samovoljno spremeniti obdelave, ker mu način obdelave nalaga zakon.

DPIA in mnenje Informacijske pooblaščenke (IP) RS (dopis ZZZS z dne 24. 1. 2022)

- V odgovoru z dne 4. 2. 2022 IP RS med drugim navaja:

Navedene določbe ZDOsk (o povezovanju zbirk) bi po mnenju IP lahko predstavljale pravno podlago (tudi) za povezovanje zbirk osebnih podatkov.

Ob tem IP opozarja, da so omenjene in tudi nekatere druge določbe ZDOsk, ki urejajo obdelavo osebnih podatkov, precej nejasne ter na izredno širok in splošen način določajo namene in načine obdelave osebnih podatkov. IP je na nejasne dikcije ZDOsk opozarjal že v fazi priprave zakona (**mnenje IP, št. 007-3072021/3, z dne 16. 6. 2021**).

Žal mnogo pripomb in predlogov iz navedenega mnenja ni bilo upoštevanih in je zakonska ureditev mnoga vprašanja pustila nedorečena oziroma nejasna. Tako se je po mnenju IP ponovno izkazalo, kako pomembno je ustrezno opredeliti posamezne obdelave osebnih podatkov v samem zakonu, saj kasnejša sanacija s podzakonskimi predpisi in ocenami učinkov ne more popraviti neustrezne ali pomanjkljive zakonske ureditve.

Nujno potrebni odgovori

- **MZ/MDDSZ pred sprejetjem novele (ali novega) zakona izvede splošno oceno varstva osebnih podatkov in pridobi mnenje IP RS o ustreznosti zakona.**
- **MZ/MDDSZ do konca leta 2022 zagotovi pravno podlago za ustrezen nabor ter za večkratno posredovanja podatkov o upravičencih po dosedanjih predpisih.**

7. Prehodno obdobje

1. Splošno – težave prehodnega obdobja

- ❑ Prehodno obdobje ni časovno oz. datumsko usklajeno glede vseh deležnikov.
- ❑ Ni zagotovljen jasen pravni in vsebinski prehod na nov sistem DO (ohranitev sedanjega sistema pravic, dva vzporedna sistema pravic).
- ❑ Ni zagotovljenega obveščanja institucij, ki so podelile obstoječe pravice, in možnosti njihovega odvzema.
- ❑ Neenakost obravnave različnih upravičencev v sedanjem sistemu pravic (pravica do DPP – vojni invalidi in 100. čl. ZPIZ-2).
- ❑ Uskladitev delovanja ZZZS
 - kratko obdobje za vzpostavitev novega sistema
 - nezadostna vključenost pri iskanju rešitev s strani vseh deležnikov

2. 129. člen ZDOsk - dosedanji izvajalci

- ❑ Časovna neusklajenost priprave izvajalcev DO in začetka izvajanja pravic in storitev DO
 - 1. 1. 2023 – preoblikovanje + zaposlitev koordinatorskega DO
 - do 1. 4. 2023 – pridobitev dovoljenj za opravljanje DO
 - do 1. 7. 2023 – vpis v register izvajalcev na NIJZ
 - do 1. 7. 2023 – dopolniti ostale kadrovske zmogljivosti za opravljanje storitev DO
- ❑ Časovna neusklajenost znotraj same določbe – dovoljenje pred izpolnjevanjem kadrovskega pogoja
- ❑ Neizvršljive pozitivne odločbe o pravici do DO v instituciji
- ❑ Razveljavitev določb ZSV – status izvajalcev DO, ki še ne opravljajo DO, in hkrati ne več socialnovarstvene storitve

3. 133. člen ZDOsk – dostop do zbirk podatkov

- ❑ Neusklajeni datumi za pridobivanje podatkov/upravičencev za prevedbo:
 - upravičenci na dan uveljavitve ZDOsk – 18. 12. 2021 (DPP in pravica do družinskega pomočnika)
 - osebe vključene v VDC – na dan 30. 4. 2022
 - osebe vključene v DSO, posebne SVZ in CUVD – na dan 30. 10. 2022
- ❑ Pravna praznina glede nabora podatkov (osebni podatki!)
- ❑ Zbirke podatkov na strani upravljavca niso vzpostavljene, podatki se ne zbirajo tam, kjer jih ZZS pridobi (vprašljiva kvaliteta podatkov).

5. 157. člen ZDOsk – prenehanje veljavnosti in uporabe

- ❑ Časovno neuskklajeni datumi prenehanja zakonov, glede na določbo 139. čl. ZDOsk glede prevedbe posameznih pravic ali začetka uporabe posameznih določb – 158. čl. ZDOsk (99. čl. ZPIZ-2 in prevedba DPP v pravico do denarnega prejemka oz. začetek uporabe določb o pravici do denarnega prejemka)
- ❑ Prenehanje določb 50., 51. in drugega odstavka 52. člena ZSV – 20 % izvajalci DO še vedno izvajalci socialnovarstvenih storitev
- ❑ Predpisi o vojnih veteranih niso vključeni (pravica do DPP)

5. 158. člen ZDOsk – začetek veljavnosti in uporabe

- Pravica do denarnega prejemka
- Pravica do začasnega denarnega prejemka
- Poenotena uporaba določb glede storitev e-oskrbe
- Ni zamika uporabe določbe 5. odstavka 42. člena glede obveznosti sklenitve izvedbenega načrta za upravičenca do ODC do 1. 7. 2024

Nujno potrebni odgovori

MZ in MDDSZ s ključnimi ostalimi deležniki (ZZZS, ZPIZ, SSZS..) preučita kako se lahko v celoti izpelje prehod v nov sistem pravic (zagotoviti, da ne obstojita dva vzporedna sistema (utemeljiti izjeme in jasno določiti pogoje zanje)).

MZ in MDDSZ ugotoviti ali je socialnovarstvene storitve sploh mogoče prevajati po prevedbeni tabeli v storitve DO (problem izdelave izvedbenega načrta!).

MZ in MDDSZ pretehtata smiselnost postopnega uvajanja pravic do DO.

8. Financiranje

Viri financiranja

1. Zavarovanje za DO je obvezno socialno zavarovanje:

- Zagotoviti trajni vir financiranja – glavni vir prispevki
- prispevke plačujejo zavarovanci - pogoj za uveljavljanje pravic (zavezanci, osnove, stopnje)

2. Financiranje iz državnega proračuna:

- zakonska pravna podlaga za avansiranje DO – sedaj ni pravne podlage
- zagotavljanje likvidnih sredstev za tekoče financiranje DO in za kritje primanjkljaja DO
- mesečno avansiranje za tekoči mesec – višina se določi glede na letni finančni načrt, ugotavljanje končne letne obveznosti in poračun razlike v naslednjem letu

Druga problematika financiranja DO

- ✓ prenos sredstev OZZ na DO – zamenjava odstotka z zneskom (127. člen)
- ✓ sprememba kriterija za razmejitev posrednih stroškov – zamenjava deleža prihodkov DO z deležem zaposlenih DO v ZZS (54. člen)
- ✓ lastništvo investicij DO – proračun ali ZZS (neusklajenost s finančno in računovodsko zakonodajo)

Predlogi potrebnih odgovorov

MZ/MDDSZ določi pravno podlago za avansiranje DO ter razrešiti dilemo o lastništvu investicij DO.

ZAHTEVNE DILEME

ZZZS JE PODPIRAL IN ŠE VEDNO PODPIRA UREDITEV PODROČJA DO V SLOVENIJI.

ZDOsk je izvedljiv in ZZZS ga lahko prične izvajati, vendar ZDOsk ne bo dosegel namena, ZZZS je dolžan na to opozoriti.

ZZZS vedno v ospredje postavlja ZO, zato se zavzema, da ZO prejmejo pravice, ki jim jih je zakonodajalec obljubil, vendar jih je zakonodajalec žal neustrezno zapisal v zakon!

Kako naj ZZZS, ZO predstavi, da trenutno veljavni ZDOsk pomeni, da ne bodo mogle pridobiti novih in celo ne ohraniti obstoječih pravic, ko bomo ZDOsk pričeli izvajati?

Vsaj nekaj členov vsebinske narave v ZDOsk je potrebno nujno in takoj spremeniti, če ima tudi zakonodajalec v ospredju skrb za ZO in se želi izogniti neprijetnim odzivom ZO, ko bo potrebno ZDOsk pričeti izvajati.

Ali je glede na predstavljeno vsebino ZDOsk potreben posvetovalni referendum ali je morda bolj modro, da zakonodajalec in ostale institucije hitro opravimo potrebne aktivnosti za reševanje trenutnih nekonsistentnosti v ZDOsk?

Zaključna ugotovitev

IZZIVI

SO DOSEGLJIVI IZKLJUČNO, ČE JIH BODO VSI ODGOVORNI
DOJELI IN SODELOVALNO REŠEVALI SKUPAJ Z ZZZS.